

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIOMUUTOSTYÖRYHMÄ

KOKOUS 2/2020 MUISTIO

Aika TI 12.10.2020 klo 17:00–19:39

Paikka Liminganraitti 10, Lakeustalo, 2 krs. Kokoustila Toppila sekä Teams-etäyhteys.

PAIKALLA:

Olli Nurkkala (puheenjohtaja)
Leena Lehto (etäyhteydellä)
Tapio Koskela
Eila Paavola
Arja Ansamaa
Tuomas Okkonen
Heidi Haataja (etäyhteydellä)
Mikko Nissinen (etäyhteydellä)
Heidi Matkaselkä (etäyhteydellä)
Mika Martinmäki

varajäsenistä paikalla:

Kristian Ruotsalainen (etäyhteydellä)
Arja Porkka (etäyhteydellä)

puheenjohtajisto:

Mari Viljas
Esa Kojo
~~Mari Viinamäki~~
~~Kari Ylönen~~
Juho Pakaslahti

Pekka Rajala (vastaava virkamies)
Sanna Ylinampa (vastaava virkamies sekä sihteeri)
Riikka Moilanen (kutsuttu asiantuntijavieras, Oulaisten kaupunki) (paikalla § 2)
Marko Jarva (kutsuttu asiantuntijavieras, Pirkkalan kaupunki) (paikalla § 3)

ASIALISTA

1 § KOKOUKSEN AVAAMINEN

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja todettiin läsnäolijat.

2 § LAUTAKUNTAMALLIN JA PORMESTARIMALLIN ESITTELY

Riikka Moilanen on tehnyt pormestarimallista kandityön sekä pro gradu-tutkielman. Moilanen esitteli lautakuntamallia sekä pormestarimallia sekä vastasi työryhmän jäsenten esittämiin kysymyksiin.

3 § PORMESTARIMALLI KÄYTÄNNÖSSÄ

Marko Jarva esitteli Pirkanmaan pormestarimallia sekä vastasi esittelyn pohjalta työryhmän jäsenten esittämiin kysymyksiin.

4 § LIMINGAN MALLIN KITEYTTÄMINEN

Keskustelu: Työryhmän jäsenet esittivät puheenvuoroja siitä, minkä mallin pohjalta työryhmän työskentelyä ja organisaatiomallin valmistelua pitäisi jatkaa. Puheenvuoroissa tuli esille, että työryhmän työn tässä vaiheessa ei voida tiputtaa mitään mallia vielä pois, koska valtuutetuille tehtävien haastatteluiden yhteenveto ei ole vielä valmis. Toisaalta esitettiin näkemyksiä, joiden mukaan valmistelua tulisi jatkaa nykymallin pohjalta.

Kunnanjohtaja Pekka Rajala toi esille, että Limingan ja Pirkkalan malli ovat yhteneväisiä monilta osin. Rajala otti myös esille, että kysymys on työryhmän jatkotyöskentelyssä siitä, halutaanko pormestari- ja kunnanjohtaja-mallia ja halutaanko poliittista johtajuutta vai ammatillista johtajuutta. Organisaatiomallin valinnassa tulisi korostua se, että jatkovalmistelussa keskityttäisiin organisaatiomalliin, joka on kunnan etua ajatellen paras mahdollinen malli Liminkaan. Asian valmistelussa tulisi huomioida myös näkökulmaa poliittisen luottamuksen rakentumisesta kunnallisessa päätöksenteossa. Työryhmän jatkokouksissa voidaan kuulla mahdollisesti asiantuntijapuheenvuoro tästä aiheesta.

Työryhmän jäsenten puheenvuoroissa tuli esille, että työryhmän työskentelyä ei kannattaisi jatkaa pormestarimallin pohjalta, koska sen oletetaan soveltuvan vain kuntiin, joissa poliittiset mittasuhteet ja poliittinen valta jakautuvat tasaisesti. Esimerkiksi Pirkkalassa kokoomus on suurin puolue ja SDP toiseksi suurin puolue, ja

siellä on niin oikeisto- kuin vasemmistopuolueilla tasaisesti kannatusta, ja työryhmän jäsenet näkivät pormestarimallin soveltuvan tästä syystä hyvin tämäntyyppisellä poliittisella profiililla oleviin kuntiin. Perusturvalautakunnan käyttöönottoa tulisi harkita ja hallintosääntö katsoa läpi, onko siellä valuvikoja. Nykyisessä Limingan mallin työryhmätyöskentelyssä nähtiin hyviä puolia. Jos lisättäisiin lautakuntia, voidaan pohtia loppuvatko tekijät mutta toisaalta tämä voisi edesauttaa sitä asiaa, kun on sanottu, ettei valtuutetuilla ole riittävästi paikkoja vaikuttaa.

Nykyisen Limingan mallin puolesta esitettiin useita kannatuspuheenvuoroja. Sotelautakuntaa ei nykyisessä mallissa ole ja määräaikaisen perusturvan työryhmän nähtiin olevan tähän tarpeeseen parempi ratkaisu kuin lautakuntamalli. Valtuutetuille tehdyistä haastatteluista haluttiin tietää tarkemmin, että mitkä ovat ne mahdolliset nykysysteemin valuviat, joihin halutaan parannusta. Valiokuntamallia pidettiin hyvänä tapana organisoida päätöksenteko. Kun nyt tulee kritiikkiä virkamiehiä kohtaan, voisiko valiokuntamalli säästää viranhaltijatyötä, kun asiat olisi pohdittu valiokunnan toimesta jo valmisteluvaiheessa. Jos valiokuntamalli päätetään ottaa käyttöön, se tulisi suhteuttaa Limingan mittasuhteisiin.

Pormestarimallissa työryhmän jäseniä mietitytti mm. se, että se on Suomessa uusi, ja lisäksi sen pitkäjänteisyys, kun kyse on määräaikaisesta tehtävästä, ja lisäksi puhututti pätevän pormestarin löytyminen. Puhdasta lautakuntamallia pidettiin työryhmän jäsenten puheenvuorossa ”aikansa eläneenä”. Organisaatiotyöryhmän työtä tulisi jatkaa nykyisen mallin ja valiokuntamallin pohjalta.

Työryhmän jäsenten puheenvuoroissa tuli esille, että pormestarimallissa epäkohtana on se, että kun nykyisessä Limingan mallissa kunnanjohtaja on ylin virkamies, ja pormestarimallissa sitä vastoin esimerkiksi elinvoiman pitkäjänteinen kehittäminen voi olla vaakalaudalla, kun pormestarin paikka on mahdollisesti tuulinen ja vaihtuu usein. Esitellyissä valiokuntavaihtoehtoisissa nähtiin myös harmaita alueita, joiden osalta jäi epäselväksi, kenen vastuulle ko. asioiden/tehtävien hoitaminen kuuluu. Pirkkalan mallissa kunnanhallitus asetti työryhmät, kun Limingassa taas valtuusto asettaa työryhmät, joten valtuustolla on tämän osalta nykymallissa päätösvaltaa.

Työryhmän jäsenten toimesta kysyttiin, että voidaan tarkastella myös puheenjohtajiston roolia eri organisaatiomalleissa. Voitaisiin ajatella, että puheenjohtajisto on tavallaan työrukkanen kunnanhallitukseen päin. Nykymallissa nähtiin olevan kehittämistä vaativia kohtia mutta samalla tuotiin esille, että meneekö seuraava valtuustokausi vielä nykyisen Limingan mallin kehittämisessä.

Työryhmän jäsenten toimesta tuotiin myös esille, että jotta nykyistä Limingan päätöksentekomallia voidaan arvioida, tämä valtuustokausi olisi saatava ensin loppuun. Pormestarimallia ei nähty puheenvuorossa realistisena mallina Liminkaan. Nykymallin tuunaaminen olisi järkevin ratkaisu ja se on tärkeää, että osallistumisen

paikkoja annetaan kaikille. Tulevia kuntavaaleja ajatellen olisi tärkeää, että kaikille luotaisiin näitä vaikuttamisen mahdollisuuksia, koska muuten voi käydä niin, että vaaleihin ei saada riittävästi henkilöitä ehdolle ja uusia tekijöitä ei saada valtuutetuiksi ja nykyistenkin paikkojen täyttäminen voi olla haasteellista.

Työryhmän jäsenten toimesta esitettiin, että kaikkien, jotka ovat lähteneet ehdolle, pitää myös päästä vaikuttamaan asioihin. Muilta osin nähtiin tarpeelliseksi korjata nykymallin valuvikoja. Pysyvä perusturvatyöryhmä nähtiin tarpeelliseksi määräaikaisena, kunnes SOTE tulee. Maapoliittinen työryhmä voisi olla hyvä ratkaisu Limingan kunnan tarpeisiin. Pormestarimallia pidettiin "saranavaiheen ratkaisuna" eikä se sovellu tällä hetkellä Limingan tarpeisiin. Limingassa on kunnanjohtaja ja kunnanhallitus, yhdessähän tätä tehdään ja päätöksenteon nähtiin olevan "porukan hommaa".

Työryhmän jäsenten puheenvuoroissa tuotiin esille, että se mitä tarvitaan, on toimiva poliittinen ohjaus jo asioiden valmisteluvaiheessa. Nykyinen Limingan hybridimalli on se, jonka pohjalta valmistelua tulisi viedä eteenpäin ja parantaa sitä niin, että kaikki pääsevät vaikuttamaan. Työnjakoa tulisi selkeyttää sen osalta, että olisi selkeästi esillä, mitä kuuluu poliittisten päätöksentekijöiden vastuualueelle ja mitä kuuluu virkamiesten vastuualueelle. Pormestarimallissa nähtiin haittana se, että siinä keskittyy Limingan kokoiseksi kunnaksi liikaa valtaa yhdelle henkilölle.

Esitetyissä puheenvuoroissa tuotiin myös esille, että onko sillä merkitystä, onko käytössä valiokuntamalli vai työryhmä. Molemmat voivat olla määräaikaisia tai pysyviä tai valtuustokaudeksi perustettuja. Tässä arvioissa tulisi pohtia, että onko tarkoituksenmukaista siirtyä valiokuntamalliin ja mitkä ovat ne erot tai hyödyt, jotka valiokuntamallin mukana tulisivat käyttöön verrattuna nykymalliin.

Työryhmän jäsenten puheenvuoroissa tuotiin myös esille, että kuten Riikka Moilanen omassa puheenvuorossaan toi esille, että joissakin tutkimuksissa on sanottu poliittisen ohjauksen olevan heikkoa suomalaisessa kunnallisessa päätöksenteossa. Voidaan tämän pohjalta työryhmän jäsenten mielestä kysyä, että onko meillä aikaa ja halua aidosti paneutua asioiden valmisteluun riittävällä laajuudella ja onko meillä riittävästi mielenkiintoa tällaiseen. Poliittinen ohjaus saataisiin toteutettua myös nykymallissa kehittämällä sitä niin, että poliittisen ohjauksen toimenpiteitä vahvistettaisiin jo valmisteluvaiheessa ja luotaisiin keinot tähän. Tulee myös huomioida, että keinona tähän on esimerkiksi se, että jokaiseen asiaan voidaan niin halutessa milloin tahansa nimetä työryhmä valmistelemaan asiaa.

Työryhmän jäsenten puheenvuoroissa tuli myös esille, että valtuutettujen tulisi päästä jo valmisteluvaiheessa vaikuttamaan asioihin mahdollisimman laajapohjaisesti, ja näinollen nykyistä Limingan hybridimallia pidettiin tarkoituksenmukaisena mallina myös jatkossa ottaen huomioon, että nykymallia

kehitetään valtuutettuja valmisteluvaiheessa osallistavampaan suuntaan.

Työryhmän jäsenten puheenvuoroissa tuli esille, että valiokuntamallia tulisi kuitenkin selvittää, soveltuuko se Limingan tarpeisiin. Lautakuntamalliin peilattaessa huomionarvoista on, että siinä virkamiehen esitys tulee suoraan lautakunnan kokoukseen, ja voidaan tällöin kysyä, mikä on luottamusmiehen keino puuttua tai vaikuttaa valmisteluun. Tässä mielessä valiokuntamallissa luottamusmiehellä voi olla tosiasiallisesti laajemmat mahdollisuudet vaikuttaa valmisteluun jo asian käsittelyn varhaisessa vaiheessa. Virkamiehillä on kuitenkin sama valmisteluvastuu, oltiinpa valiokuntamallissa tai lautakuntamallissa. Valiokuntamallin osalta tuotiin esille, että kuinka nopeasti siinä saadaan tosiasiallisesti asioita vietyä eteenpäin ja muodostuuko epäkohdaksi asioiden käsittelyn hitaus. Lisäksi kysymyksiä herätti valiokunnan sopiva jäsenkoko, ja tässä kohti tuotiin esille, että mikäli valiokuntamalliin päädytään, valiokunnat eivät voi olla kooltaan ainakaan liian pieniä. Nykyisessä mallissa hyväksi piirteeksi katsottiin se, että seminaareja pidetään ja niissä saadaan paljon hyvää informaatiota. Osallistuminen seminaareihin ei kuitenkaan ole aina kovin aktiivista ja valtuutettujen osallistuminen olisi tärkeää. Tuotiin myös esille, että lisäksi valiokunta-malli osallistumista. Ohjelmatyöryhmien kautta osallistumista on tullut lisää, jos nykymallia pohditaan.

Nykyistä mallia pidettiin Liminkaan sopivana ja lisäksi sitä, että ennen seuraavaa valtuustokautta olisi tiedossa jo ne ohjelmatyöryhmät, jotka ovat tulossa seuraavalle valtuustokaudelle ja mitä teemoja ne koskevat. Tämä helpottaisi vaalien jälkeen paikkojen jakautumista tasapuolisesti. Olisi myös tärkeää, että työryhmiä olisi mahdollisuus perustaa herkällä kädellä lisää tarpeen mukaan.

Työryhmän jäsenten puheenvuoroissa tuotiin myös esille, että nykymallilla jos päätetään jatkaa, niin myös varavaltuutetuille olisi tärkeää antaa paikkoja osallistua ja vaikuttaa. Nykyiselle perusturvatyöryhmälle katsottiin mahdolliseksi ohjelmoida uusi tehtävä, eikä tästä syystä ole tarvetta perustaa erillistä perusturvalautakuntaa enää.

Kunnanjohtaja Pekka Rajala toi esille puheenvuorossaan, että mietittäessä sote-lautakunnan perustamista seuraavan valtuustokauden alusta lukien pitää huomioida, että sille jäisi käytännössä työaika noin vuosi, mikäli sote-uudistus toteutuu suunnitellussa aikataulussa. Lainsäädäntö sitoo vahvasti sosiaali- ja terveystoimen toimialaa koskevia asioita. Jos halutaan laajapohjaisempaa vaikuttamista sote-asioihin, niin voitaisiin esimerkiksi laajentaa perusturvan työryhmän nykyistä tehtävää ja toimeksiantoa. Isossa kuvassa kunnan tehtäviä tulevaisuudessa ovat 1) Hyvinvointi, 2) Elinvoimasta huolehtiminen ja 3) Opetus ja sivistys. Nyt onkin keskeisiä paikkoja pohtia tulevaa organisaatiomallia valmisteltaessa, että miten nämä asiat halutaan Limingassa hoitaa tulevaisuudessa.

Työryhmän jäsenten puheenvuoroissa tuotiin esille, että kun valtuutetuille tehtyjen haastatteluiden yhteenveto ei ole vielä valmis, tässä vaiheessa ei ole perusteltua tiputtaa yhtäkään mallia valmistelusta pois. Lautakuntamallin ja valiokuntamallin välistä vertailua tehtäessä olisi tarpeellista, että työryhmän käytössä olisi nykyisen hallintosäännön pohjalta päätetyt ja voimassa olevat delegointipäätökset. Lisäksi pitäisi olla selvillä, mistä asioista esimerkiksi sivistyslautakunta päättää tällä hetkellä.

Yhteenvetona todettiin kokouksen lopuksi, että työryhmän käyttöön tuodaan voimassa olevat delegointipäätökset. Lisäksi todettiin, että paikalla olevista työryhmän jäsenistä 13 on sillä kannalla, että tässä vaiheessa voitaisiin pudottaa yksi malli eli pormestarimalli pois jatkovalmistelusta. Yksi työryhmän jäsen oli sitä mieltä, että koska valtuutetuille on annettu tilaisuus lausua mielipiteensä haastatteluiden muodossa, eikä haastatteluiden yhteenveto ole valmis, ei tässä vaiheessa pitäisi tiputtaa vielä yhtään mallia pois jatkovalmistelusta. Työryhmän toimesta todettiin, että seuraavaan kokoukseen tuodaan tai mahdollisuuksien mukaan jo ennen seuraavaa kokousta työryhmän jäsenille toimitetaan sähköpostilla yhteenveto valtuutetuille tehdyistä haastatteluista. Seuraavan kokouksen alkuun otetaan kysymys pormestarimallin mukanaolosta jatkovalmistelussa. Tämän jälkeen jatketaan luottamushenkilöorganisaatiomallin valmistelua eteenpäin fasilitointimenetelmiä hyödyntäen. Lisäksi kuullaan mahdollisesti puheenvuoro luottamuksen merkityksestä ja sen rakentumisesta kunnallisessa päätöksenteossa. Työryhmän toimesta todettiin, että työryhmälle asetettu työskentelyaikataulu on tiukka, joten seuraavalla kerralla on päästävä käsittelemään jo jatkovalmistelussa mukana olevia päätöksentekomalleja.

5 § SEURAAVA KOKOUS

Seuraava kokous keskiviikkona 4.11. klo 16.30. Paikkana Lakeustalo 2 krs. kokoustitila Toppila sekä teams-etäyhteys.

Kokouksen teemana on yhteenveto valtuutetuille tehdyistä haastatteluista sekä Limingan organisaatiomallin fasilitointi.

Syksyn muut kokousajat:
- Tiistai 24.11. klo 17. Lakeustalo.

Tarvittavat lisäkokoukset kalenteroidaan syksyn 2020 aikana.

Työryhmän työskentelyä ja tiedottamista tukemaan on perustettu whatsapp-ryhmä, johon toivotaan työryhmän jäsenten aktiivista kommentointia teemoista, joita työryhmän jäsenet katsovat tarpeelliseksi käsitellä kokouksissa.

6 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19:39.

